

Vastaus valtuustoaloitteeseen koirakieltojen poistamiseksi Kauniaisten hautausmaalta ja Träskmossenin suoalueelta

YLKV 24.10.2023 § 95

Lisätiedot:

kuntatekniikkapäällikkö Jarkko Riipinen, puh. 050 382 8756
ympäristöpäällikkö Anna-Lena Granlund-Blomfelt, puh. 050 323 6269
kaupunginlakimies Lena Filipsson-Korento, puh. 050 354 0121
yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju, puh. 050 3041234
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Valtuutettu Sami Villa ym on jättänyt kaupunginvaltuuston kokouksessa 19.6.2023 valtuustoaloitteen, jossa esitetään, että koirien kieltokyltit sekä Kauniaisten hautausmaalta että Träskmossenin alueelta poistetaan ja koirien kytkettynä kulkeminen näillä alueilla sallitaan. Valtuutettu Villa perustelee aloitettaan mm toteamalla, että kiellot, jotka eivät perustu lakeihin, joilla ei ole järkeviä perusteita ja joiden valvontaa ei toteuteta muuten kuin kuntalaisten omavalvonnalla tai sosiaalisen median puskaradioiden avulla, tulee poistaa (aloite **oheismateriaalina**). Aloitteessa on myös kuvat kyseisistä kylteistä.

Tavoitteet ja perustelut koirakiellosta hautausmaalla

Hautausmaalle sijoitettujen kylttien tarkoitus on ollut, kuten kylteissä tarkkaan ottaen lukee, ohjata koirien nimenomainen ulkoiluttaminen muualle kuin hautausmaan alueelle. Hautausmaa on luonteeltaan erityinen paikka, jossa tulee kunnioittaa vainajien muistoa ja vainajien omaisten rauhallista vierailua haudoilla, heidän suruaankin. Myös hautaustoimituksissa hiljaisuus ja rauhallisuus on hyvin tärkeää. Koirat saattavat haukkua, telmiä keskenään ja on myös ihmisiä, jotka pelkäävät koiria. Lisäksi on erittäin valitettavaa, että hautausmaalla on useampaan otteeseen löydetty käytävillä ja haudoilla koirien jätöksiä, joita omistaja ei ole kerännyt pois. Suurin osa koiranulkoiluttajista siivoaa koiransa jätökset pois niin kuin pitääkin, mutta osa on velvollisuutensa suhteen välinpitämättömiä, vaikka järjestyslain 14 § siihen määrää. Tällainen käytös ei ole soveliaista etenkin hautausmaalla, ottaen huomioon sen erityisluonteen.

Tavoitteet ja perustelut koirakiellosta Träskmossenin alueella

Vaikka Träskmossen on suosittu ulkoilualue, on se kuitenkin ensisijaisesti luonnonsuojelualue. Träskmossenin koirakielto perustuu alueen suojelupäätöksen rauhoitusmääräyksiin. Rauhoitusmääräyksiä ei kovin kevyesti lähdetä muuttamaan. Päätös rauhoitusmääräyksistä **oheismateriaalina**.

Träskmossenin suoalue on rauhoitettu vuoden 1996 luonnonsuojelulain nojalla 4.2.1998 (n:o 195/99) silloisen Uudenmaan lääninhallituksen päätöksellä. Alueen katsotaan olevan Kauniaisten merkittävimpiä luontokohteita ja sen säilyttämisellä on huomattavaa paikallista merkitystä. Alue on noin 4,5 hehtaarin kokoinen ja on keskiosiltaan jokseenkin luonnontilassa oleva keidassuo

Alueen rauhoitusmääräyksiin mukaan mm. koirien ulkoiluttaminen alueella on kiellettyä. Suoluonto on erittäin herkkä. Koirien virtsa ja ulosteet toimivat lannoitteina ja niillä saattaa olla kielteisiä vaikutuksia suon kasvillisuuteen, mistä syystä alueen suojelun yhteydessä kyseinen kielto on katsottu aiheelliseksi.

Uuden luonnonsuojelulain (9/2023) 61 §:n 1 momentin mukaan lain valvontaviranomainen, eli Uudenmaan ELY-keskus, voi lieventää alueen rauhoitusmääräyksiä, jos alueen luontoarvot ovat oleellisesti vähentyneet. Sama koskee tilannetta, jossa alueen rauhoitus estää yleisen edun kannalta erittäin tärkeän hankkeen tai suunnitelman toteuttamisen eikä tälle hankkeelle tai suunnitelmalle ole teknisesti ja taloudellisesti toteutettavissa olevaa vaihtoehtoa. Hakemuksesta on hankittava ympäristöministeriön lausunto.

Träskmossenin luontoarvot ovat vuonna 2022 tehdyn kaupungin kasvistikartoituksen mukaan pysyneet pääosin ennallaan vuoteen 1998 verrattuna. Näin ollen perusteluita luonnonsuojelulain 61 § mukaiseen rauhoitusmääräyksiä lieventämiseen ja koirakiellon poistamiseen ei voida katsoa olevan. Koirien liikkumisen alueella ei myöskään voida katsoa täyttävän lain 61 § 1 momentin muita ehtoja rauhoitusmääräyksen muuttamiseksi/purkamiseksi.

Gallträskin ympäristö on hyvin suosittua koiranulkoilutusaluetta. Koirakiellon poistaminen Träskmossenin osalta lisäisi hyvin todennäköisesti alueella liikkuvien koirien määrää huomattavasti aiheuttaen muutoksia herkkään suoluontoon.

Todettakoon, että kyseinen koirakielto ei koske opaskoiria, joilla lakien turvaamana on lähtökohtainen oikeus liikkua kaikkialla.

Lakikatsaus

Järjestyslain 14 §:n mukaan koiran omistajan tai haltijan on 1) pidettävä koira taajamassa kytkettynä; 2) pidettävä huolta siitä, ettei koira pääse kytkemättömänä kuntopolulle tai muulle sen kaltaiselle juoksuradalle eikä lainkaan yleiselle uimarannalle, lasten leikkipaikaksi varatulle alueelle, toriaikana torille taikka yleiseen käyttöön kunnostetulle ladulle tai urheilukentälle, jollei se ole erikseen sallittua; ja 3) pidettävä huolta siitä, että koiran uloste ei jää ympäristöön hoidetulla alueella taajamassa.

Näin ollen ei ole lain mukaan mahdollista kieltää koirien pääsyä hautausmaalle, ja hautausmaalla oleva kyltti on vanhentuneena jäänyt tarkistamatta / päivittämättä. Sen sijaan on lain mukaista laittaa hautausmaalle kyltti koiran pitämisestä kytkettynä ja/tai koiran ulosteen pois keräämisestä.

Träskmossenin kohdalla koirien liikkumiskielto perustuu aiemmin voimassa olleeseen luonnonsuojelulakiin ja sen nojalla tehtyyn rauhoituspäätökseen. Myös voimassa olevan luonnonsuojelulain (53 ja 56.2 §) nojalla on mahdollista määräyksellä kieltää tai rajoittaa mm. liikkumista, mikäli se on välttämätöntä alueen eliölajien tai luontotyypin säilymiselle.

Näin ollen koirien liikkumiskieltoa koskeva kyltti Träskmossenin alueella on lain mukainen.

Esitys vastaukseksi valtuustoaloitteeseen

Koirat, niiden ulkoiluttaminen, pitäminen kytkettynä ja jätösten kerääminen aiheuttaa usein vilkasta keskustelua ja herättää voimakkaita tunteita etenkin sosiaalisessa mediassa. Argumentteja perustellaan toisaalta lakien ja määräysten kautta, toisaalta koirien ja niiden omistajien oikeuksilla. Lopulta kyse voi kuitenkin olla hyvin yksinkertaisesta asiasta: kanssaihminen huomioon ottamisesta puolin ja toisin.

On syytä aloittaa toteamalla, että järjestyslaki on asiassa selkeä: Koiran omistajan tai haltijan tulee pitää koira taajamassa kytkettynä ja pidettävä huolta siitä, että koiran uloste ei jää ympäristöön hoidetulla alueella taajamassa. Hautausmaata ei mainita alueena, jolle koiria ei saisi lainkaan tuoda. Lakia tulee luonnollisesti noudattaa.

Koirien ulkoiluttamisen kieltävä kyltti hautausmaalla tulee päivittää tämän mukaisesti. Koirien tuomista mukaan hautausmaalle ei lain mukaan voi kieltää, mutta esitystekstissä selostetuista syistä nimenomaista ulkoiluttamista ei kuitenkaan suositellakaan. Monien seurakuntien ohjesäännöissä todetaan, että koti- ja lemmikkieläimien tuominen hautausmaalle ei ole suositeltavaa. Kauniaisissa voitaisiin ottaa mallia näistä suosituksista ja muistuttaa hyvästä tapakulttuurista hautausmaalla: lemmikkieläimien tarkoituksellista ulkoilutusta ei suositella; jos lemmikki tekee tarpeensa, ne siivotaan pois; otetaan huomioon hautausmaalla surevat ihmiset, hautaukset yms.

Sen sijaan Träskmossenin suoalueen kieltokyltillä on alueen rauhoitusmääräyksiä kautta edelleen voimassa olevat lähtökohdat. Träskmossenin luontoarvot ovat – ja hyvä niin - pysyneet pääosin ennallaan, eikä rauhoitus estä yleisen edun kannalta erittäin tärkeän hankkeen tai suunnitelman toteuttamista. Näin ollen perusteita rauhoitusmääräyksiä lieventämiseen tai purkamiseen ei voida katsoa olevan. Tätäkin opaskylttiä olisi kuitenkin syytä päivittää siten, että puhuttaisiin lemmikeistä yleisemmin eikä yksistään koirista, vaikka suurin osa ulkoilutettavista lemmikeistä koiria onkin. On myös hyvä, että kyltissä tuodaan jatkossakin esiin alueen rauhoitusmääräysten perustelut.

Kauniaisissa on monia kauniita ja hyvin hoidettuja puistoalueita, luonnontilaisia viheralueita sekä metsäreittejä. Lemmikkieläimien ulkoiluttamiseen on siis kaikkein onneksi runsaasti vaihtoehtoja. Olisikin hyvin toivottavaa, että näitä hyödynnettäisiin ensisijaisesti ja ymmärrettäisiin hyvä tarkoitus ohjata lemmikkieläimien ulkoiluttaminen näihin muihin paikkoihin. Opastekylttien päivittäminen säilyttää ystävälliseksi ja opastavaksi on tässä tärkeä keino.

Yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju:

Yhdyskuntavaliokunta hyväksyy osaltaan vastauksen valtuustoaloitteeseen koirakieltojen poistamisesta Kauniaisten hautausmaalla ja Träskmossenin suoalueella ja lähettää sen edelleen KH:lle ja KV:lle hyväksyttäväksi.

Lisäksi yhdyskuntavaliokunta kehottaa kuntatekniikkaa päivittämään hautausmaan ja Träskmossenin alueen opastekyltit esitystekstissä ilmenevällä tavalla.

Jäsen Huttunen esitti jäsen Björkin kannattamana, että koirakiellot pidetään entisellään hautausmaalla ja Träskmossenilla. Hautausmaa on rauhan ja hiljentymisen paikka, ei koirapuisto haukkumisineen ja jätöksineen. Helsingin Hietaniemen hautausmaalta poistettiin koirien kieltokyltit 2021 ja näin kävi: <https://www.kotimaa.fi/artikkeli/kommentti-koirien-ulkoiluttaminen-lahti-hihnasta-hietaniemen-hautausmaalla>, <https://www.is.fi/kotimaa/art-2000008379011.html>

Träskmossen on puolestaan luonnonsuojelualue rauhoituspäätöksineen.

Koska valiokunta ei ollut yksimielinen asiassa, puheenjohtaja totesi asiasta äänestettävän siten että ne, jotka kannattavat pohjaehdotusta äänestävät ”jaa” ja jäsen Huttusen ehdotusta koirakieltojen säilyttämisestä ennallaan kannattavat äänestävät ”ei”. Puheenjohtaja totesi äänestystuloksen 7 -2 (Huttunen, Björk), jolloin alkuperäinen pohjaehdotus jäi voimaan.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Oheismateriaali:

Valtuustoaloite
Rauhoitusmääräykset

Jakelu:

Kaupunginhallitus

KH 20.11.2023 § 197

344/00.02.10.00/2023

Yhdyskuntavaliokunta on kehottanut kuntatekniikkaa päivittämään hautausmaan ja Träskmossenin alueen opastekyltit esitystekstissä ilmenevällä tavalla.

Kehotus hautausmaan osalta johtuu siitä, että järjestyslain takia ei voida enää kieltää koirien pääsyä hautausmaalle. Sen sijaan on lain mukaista laittaa hautausmaalle kyltti koiran pitämisestä kytkettynä ja/tai koiran ulosteen pois keräämisestä. Tarkoitus onkin päivitettyissä kylteissä muistuttaa hyvästä tapakulttuurista hautausmaalla: lemmikkieläimien tarkoituksellista ulkoilutusta ei suositella; jos lemmikki tekee tarpeensa, ne siivotaan pois; otetaan huomioon hautausmaalla surevat ihmiset, hautaukset yms. Kylttien lopullinen muotoilu jää kuntatekniikan vastuulle.

Träskmossenin kohdalla kieltoa ei olla poistamassa, mutta tarkoitus on päivittää opaskylttiä siten, että puhuttaisiin lemmikeistä yleisemmin eikä yksistään koirista, vaikka suurin osa ulkoilutettavista lemmikeistä koiria onkin.

Kaupunginjohtaja Christoffer Masar:

Kaupunginhallitus esittää, että valtuusto merkitsee tiedokseen edellä olevan vastauksena tehtyyn valtuustoaloitteeseen koirakieltojen poistamisesta Kauniaisten hautausmaalla ja Träskmossenin suoalueella, ja toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Oheismateriaali:

Valtuustoaloite
Rauhoitusmääräykset